פט: כל התדיר פרק עשירי זבחים

דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה. הא דלא קאמר טעמא משום שדמה ניתן על ד' קרנות כדקאמר גבי אשם משום דכיון דדם עולה אתי מכח כליל כדאמר בגמרא לא סגי בטעמא דאכנע קרנות: **הכא** בחטאת הלוים עסקינן, והא דקאמר מפני שמרצה בחטאת דעלמא:

דם עולה ואימורי חטאת איזה מהן קודם. לא דמיא לבעיין דלעיל דמיירי בהכפר וכליל גופייהו והכא מיירי בחוטו שבא מכח כליל ומכח מכפר: **דם** עולה ודם אשם **איזה מהן קודם.** דם אשם ואיברי (א) דעולה דם אשם קודם דאשם מכפר בחטאת מ"מ פשיטא ליה דאיברי עולה קודמין לדם אשם מפני שהן כליל ולא דמי לאיברי עולה ודם חטאת דחשיב דם חטאת משום דהוי חד' קרנות: **אבל** עולה לא. דעל כרחין למעוטי עולה אתא דאי עולה קודמת לאשם ליתני עולה וכל שכן חטאת דהא דם חטאת קודם לדם עולה: **לימא** מסייע ליה בשר קדשים קלים כו'. תימה דלא מייתי סייעתא מברייתא דלעיל בפ' ג' (דף כו.) דקתני גבי קדשים קלים פרכסה וילקה לחוץ ומזרה פסולה ואמרי' עלה ש"מ בשר קדשים קלים שילא לפני זריקה דמיס פסולה ומשני דילמא בחליה ויותרת הכבד ושתי הכליות (ב):

והא דקא מיפלגי בבשר להודיעך כחו דר"ל. הוה מצי לאיפלוגי באימורין להודיעך כח דהתימלא:

גמ' מנא הני מילי דת"ר (ג) [ו]ופר שני בן בקר תקח לחטאת (ד) אם בא ללמד שהן שנים הרי כבר נאמר [2]ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה מה ת"ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת שיכול שיהא (ה) חטאת קודמת לכל מעשה עולה ת"ל ופר שני בן בקר תקח לחטאת אי פר שני יכול תהא עולה קודמת לחטאת לכל מעשיה ת"ל ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה הא כיצד דם חטאת קודמת לדם עולה מפני שמרצה: (ו) איברי עולה כו': (ז) ואמאי מתנה קמייתא דמכפרה תיקדום והגך לא (ח) אמר רבינא הכא בחטאת הלוים עסקינן ואע"ג דכי עולה דמי קאמר רחמנא היא תיקדים במערבא אמרי הואיל והתחיל במתנות גומר: איבעיא להו דם (ט) חטאת ואיברי עולה איזה מהן קודם דם חטאת קודם מפני שמרצה או דילמא איברי עולה קודמין מפני שהן כליל לאישים ת"ש דם חטאת קודם לדם עולה לדם עולה הוא דקדים לאיברי עולה לא קדים אדרבה מסיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת לאימורי חטאת הוא דקדים לדם חטאת לא קדים אלא (י) מהא ליכא למשמע מינה (יא): איבעיא להו דם עולה ואימורי חטאת איזה מהן קודם דם עולה קודם דקאתי מכח כליל או דילמא אימורי חטאת קודמין דקאתי מכח מכפר ת"ש דם חטאת קודם לדם עולה דם חטאת הוא דקדים לדם עולה אבל אימורי חטאת לא אדרבה מסיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת איברי עולה הוא דקדמי לאימורי חטאת אבל דם עולה לא אלא מהא ליכא למשמע מינה: איבעיא להו [2]דם עולה ודם אשם איזה מהן קודם דם עולה קודם דקאתי מכח כליל או דילמא דם אשם קודם (דקאתי מכח) דמכפר ת"ש דם חטאת קודם לדם עולה (יב) אבל דם אשם לא בדין הוא דאיבעי למיתני דם אשם ואיידי דבעא למיתני סיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת דאי תנא לאימורי אשם הוא דקדמי לאימורי חטאת לא קדמי מש"ה תנא חטאת ת"ש חטאת קודם לאשם חטאת הוא דקדמה ליה לאשם אבל עולה לא מאי לאו (יג) דם לא אאימורים דיקא נמי דקתני מפני שדמה ניתן (יד) ש"מ: חטאת קודמת כו': אדרבה אשם קדים שכן יש לו קיצבה אפ"ה ריבוי דמזבח עדיף: אשם קודם לתודה כו': אדרבה התודה ואיל נזיר קדמי שכן טעונין לחם אפ"ה קדשי קדשים עדיפי: תודה ואיל נזיר כו': אדרבה שלמים קדמי שכן ישנן בציבור כביחיד אפילו הכי (טו) נאכלין ליום אחד עדיפי איבעיא להו תודה ואיל נזיר איזה מהן קודם תודה קדמה שכן טעונה ד' מיני לחם או דילמא איל נזיר קודם שכן יש עמו דמים אחרים ת"ש [2]זו קודמת לזו שזו טעונה ד' מיני לחם וזו אינה טעונה אלא שני מיני לחם: השלמים קודמין לבכור כו': אדרבה בכור קודם שכן קדושתו מרחם ונאכל לכהנים אפ"ה מצות יתירות עדיפי: הבכור קודם כו': אדרבה מעשר קודם שכן מקדש (טז) לפניו ולאחריו אפ"ה קדושה מרחם עדיפא: מעשר קודם לעופות כו': אדרבה עופות קדמי שכן קדשי קדשים אפ"ה מין זבח עדיף אמר רבינא בר שילא (יז)אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים פסולין ותנא תונא מפני שהוא זבח (יח) וישנו קדשי קדשים דמיו ואימורין בשלמא אימורין ליתנהו בעופות אלא דם מיהא איתיה אלא לאו (יט) קמ"ל אימורין כי דמו מה דמו לפני זריקה אף אימורין קודם זריקה וקא קרי להו קדשי קדשים ומה דמו מיפסל ביוצא אף אימורין מיפסל ביוצא נימא מסייע ליה בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים (כ)רבי יוחנן אמר (כא)כשר ר"ל אמר פסול רבי יוחנן אמר (כב)כשר ר"ל אמר פסול (כג)עדיין לא הגיע זמנו לצאת ע"כ לא פליגי אלא בבשר אבל באימורין לא (כד)הא הדין דבאימורין נמי פליגי והא דקא מיפלגי בבשר להודיעך כחו דר"ל דאפילו בשר דסופה לצאת אמר עדיין לא הגיע זמנו לצאת לימא כתנאי (כה)אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ר"א אומר (כו)אין מועלין בהן

גמ' מגבי מילי. דדם חטאת קודם לדם עולה ואיברי עולה קודמין לאימורי חטאת: **ופר שני בן בקר.** בחיוב הלוים כתיב בהבעלותך: **בכר נאמר.** בחותה פרשה ועשה את האחד חטאת. רישא דקא והלוים יסמכו את ידיהם וגו': **יכול הקדום חטאת לעולה לכל מעשיה.** כלומר ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה: **ופר שני.** משמע שיהא שני לו: **מפנה קמייתא.** דחטאת מכפרה ושלמה כפרה בדיה כדאמרן בפרק כ"ם (לעיל דף לח.) וכפר אע"פ שלא ניתן (ז) אלא אחת: **דכי עולה דמיא.** שלא הניחוה על חטאת ואפ"ה (חטאת) קודם לעולה משום דשם (ח) חטאת קודם לעולה וה"ה לג' מתנות שבחטאת (ט): איברי חטאת לא מכפרי אתין כפרה אלא כדם. דם עולה לאו כליל הוא אתין כליל אלא כאיברים אבל מכח כליל קאתי שהאיברים יהיו כליל: ה"ג **אי דילמא דם אשם קדים דמכפר: לאימורי חטאת לא קדמי.** דחטאת חמורה מאשם כדקתני מתני': **שדמה ניתן.** אלמא באימורין קאי דאי כדם קאי שהיא ניתנת מיבעי ליה: **יש לו קיבוב.** לדמיו דכתיב (ח) (ויקרא ה) בכסף שקלים אבל חטאת כל (ג) דהו: **שלמים יצאו בליבור.** כבשי עצרת: **דמים אחרים.** חטאת ועולה באין עמו מוכה: **זו קודמת לזו.** לעיל מינה אייתי כתובה ואיל נזיר: **לפניו ולאחריו.** דתנן (ו) קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין וילפינן בבכורות (דף ס:) מקראי: **שכן קדשי קדשים.** אפילו אכילת אדם שבהן קדשי קדשים הוא: **פסולין.** ואע"ג דלענין מעילה לפני זריקת דמים לא קדישי לענין איפסולי ביוצא קדשי קדשים ניתנו: **ומגא פוגא.** ותנא תנא דידן סייעתא למילתא: **אלא דם מיהא איתיה.** ולא ה"ל למיתני אלא אימורין דקדשי קדשים מה שאין כן בעופות אלא לאכי נקט דמו בהדי אימוריו לאשמועינן דכי הדדי קדשי בשעה שזה קרוי קדשי קדשים קרוי גם זה קדשי קדשים: **ומה דמו מיפסיל ביוצא אף אימוריו** (ז) **מיפסלו ביוצא.** דהא קדשי קדשים קרי להו: ה"ג **בשר קדשים קלים שילא לפני זריקת דמים חוץ לקלעים: הואיל וסופו לצאת.** שהרי אכילתן בכל העיר: **לא הגיע זמנו לצאת.** דאמרתי לא אשמתי (ח) בתלמוד: **ע"כ לא פליגי אלא בבשר.** בהאיז הוא דמכשר רבי יוחנן משום דסופו לצאת: **הוא הדין דבאימורין.** אין מועלין בהן. אפי' לאחר זריקה דלא מהניא בהו זריקה להכי לאיקבעינהו במעילה: ואין

אימורי חטאת קודמין דקאתי מכח מכפר ת"ש דם חטאת קודם לדם עולה דם חטאת הוא דקדים לדם עולה אבל אימורי חטאת לא אדרבה מסיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת איברי עולה הוא דקדמי לאימורי חטאת אבל דם עולה לא אלא מהא ליכא למשמע מינה: איבעיא להו [2]דם עולה ודם אשם איזה מהן קודם דם עולה קודם דקאתי מכח כליל או דילמא דם אשם קודם (דקאתי מכח) דמכפר ת"ש דם חטאת קודם לדם עולה (יב) אבל דם אשם לא בדין הוא דאיבעי למיתני דם אשם ואיידי דבעא למיתני סיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת דאי תנא לאימורי אשם הוא דקדמי לאימורי חטאת לא קדמי מש"ה תנא חטאת ת"ש חטאת קודם לאשם חטאת הוא דקדמה ליה לאשם אבל עולה לא מאי לאו (יג) דם לא אאימורים דיקא נמי דקתני מפני שדמה ניתן (יד) ש"מ: חטאת קודמת כו': אדרבה אשם קדים שכן יש לו קיצבה אפ"ה ריבוי דמזבח עדיף: אשם קודם לתודה כו': אדרבה התודה ואיל נזיר קדמי שכן טעונין לחם אפ"ה קדשי קדשים עדיפי: תודה ואיל נזיר כו': אדרבה שלמים קדמי שכן ישנן בציבור כביחיד אפילו הכי (טו) נאכלין ליום אחד עדיפי איבעיא להו תודה ואיל נזיר איזה מהן קודם תודה קדמה שכן טעונה ד' מיני לחם או דילמא איל נזיר קודם שכן יש עמו דמים אחרים ת"ש [2]זו קודמת לזו שזו טעונה ד' מיני לחם וזו אינה טעונה אלא שני מיני לחם: השלמים קודמין לבכור כו': אדרבה בכור קודם שכן קדושתו מרחם ונאכל לכהנים אפ"ה מצות יתירות עדיפי: הבכור קודם כו': אדרבה מעשר קודם שכן מקדש (א) לפניו ולאחריו אפ"ה קדושה מרחם עדיפא: מעשר קודם לעופות כו': אדרבה עופות קדמי שכן קדשי קדשים אפ"ה מין זבח עדיף אמר רבינא בר שילא (ב)אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים פסולין ותנא תונא מפני שהוא זבח (ג) וישנו קדשי קדשים דמיו ואימורין בשלמא אימורין ליתנהו בעופות אלא דם מיהא איתיה אלא לאו (ד) קמ"ל אימורין כי דמו מה דמו לפני זריקה אף אימורין קודם זריקה וקא קרי להו קדשי קדשים ומה דמו מיפסל ביוצא אף אימורין מיפסל ביוצא נימא מסייע ליה בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים (ה)רבי יוחנן אמר (ו)כשר ר"ל אמר פסול רבי יוחנן אמר (ז)כשר ר"ל אמר פסול (ח)עדיין לא הגיע זמנו לצאת ע"כ לא פליגי אלא בבשר אבל באימורין לא (ט)הא הדין דבאימורין נמי פליגי והא דקא מיפלגי בבשר להודיעך כחו דר"ל דאפילו בשר דסופה לצאת אמר עדיין לא הגיע זמנו לצאת לימא כתנאי (י)אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ר"א אומר (יא)אין מועלין בהן

עין משפט נר מצוה

ו א ב ג מי' פרק ט מהלכות תמידין ומוספין הלכה ה:
ז ד מי' שם הלכה ח:
ח ה מי' פ"ח מהלי' פסח"מ הלכה לב:
ט ו מי' שם הלכה לג:
י ז מי' פ"ב מהלי' מעילה הלכה ח:

תורה אור השלם

1. וְלָקַחְתָּ פַר בֶּן בָּקָר וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁתַּיִם בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן וּפַר שְׁנֵי בֶּן בָּקָר תִּקַּח לַחַטָּאת:
במדבר ח, ח
2. וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וְעָשֵׂה אֶת הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה לְיהוָה לְכַפֵּר עַל הַלְוִיִּם:
במדבר ח, יב

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא למשמע מינה. דודאי מתני' לאו טלה דיקלה אלא חדא מניהו דיקלה, לו ראשא לו סיפא, ומאן אינון אמר הכהן אלא ידעינן כי מייהו דיקלה דגמרא מינה (שבת נבא.) **איברי קדשים קלים.** מתון כעלים הן ואין כהן מעילה לפני זריקה ואמרי לא איקדשו, אבל לאחר זריקה דהיאכרבו אימורים לאלם בגוה יש מעילה כאימורין, כדאמרינן בפרק כל הכפר בשופו (חולין קיח.) כל אלא לה למעילה שיצאו לפני זריקת דמים. שילא ואחזו חוצה דמן: אין מועלין בהן. דלא מהניא לה אין זריקה לבדר לוחם לאלם בגוה. אלין זריקה מועלת ליילא (מנחות מז.). דהוי כמו לפני זריקה, דזריקת ילאה לאיש מעילה אימורי קדשים קלים ליתי מעילה כמו זריקה כשרה (מעילה ז.):

שיטה מקובצת

הא בעי דם חטאת וכו'. דכתיב דם משמע, יהא דנקט עשמה דמשני שמלבם, משום דנני לגלוי מלגן מוקדמין דמתניתין כמו שדם החטאת קודם מעשם שהוא מוקדם ומעלה הרמ"ל ז"ל ר"ש: **מפני שדמה ניתן.** פי' אלמא דבאימורים קא. כלומר דיקטרת אימורים קודמת מפני שדמה ניתן. דלא היה קלי על מזבח הדם, הי ליה למיתר מפני שהיא מתנה דהוה מבחוץ מתנותיה קודמות מפני שהיא מתנה: **אלא דם מיהא איתיה.** פי' הרי"ל ז"ל למתני אלא סר והקשה מורי לפירושו, דאמר"ש דאתיא כעוף הכיא ליה אלא מאחר דם של עוף קדשי קדשים מה שאין כן בעופות, לכבי אחר דמו, ואי"ל מפני דכרים מקדים שהיא מין זבח ואימורי קדשי קדשים וגם דמו קדשי קדשים כמו בעוף מפני שדמה ניתן. הרי"ל ז"ל כתב לה לתמוה לפנינו כמו בתחלה אלא לפנינו כמו בעוף. כמו בתחלה יאלו הוה ניחא אלא הי אלא נחר נחשת מפני בחמתנתן מבלא חני הכי ש"מ מפני. ומיהו מורי הרב דסה"ל אחת בעוף ע' אחיהו מקומן ע' דקאמר אלו כעוף אלא כמו בעוף ע' כתם ופ"ה ל"ג ליה, ודיי פי' ואי פי' דם דיה אחרונה, דיש לתנני דאיכבעת אחת כי הכם בלומר מבלא קאני עד אלא לנמוקן אלא תנא ליה בחמתנ ש"מ דיהי אלאיריתא כמו לילה ומעריי אלאי אלאיר ליה לפנינו ולאחרי. הכמה בלומר למיתר הכי לאיך לומר מפי: ובנ"ש כתוב בנמנון אחר ה"ל, לתה ספר מפרשת

לעיל נגי על הישוד לאוריתא דמגא למיתני מתני אע"ג דלא הי מחד מייהו, קיק מלי פריך הכא דילמא הי כמעבר ים דם ואחרונין מבפ"ב כעוף בלומר אלא דם. ומיהו מפרש מחמתני ליה בחמתנ מן מין זבח ואימורי מקומן ליה הכי עיקר חדשים. כעין מה שפירשו הכתוב כעוף לחיבו מקומן נגי אלא עד מלאה לאוקמה ניחא דגרשי ואיכבעת לאמת מה הכך לאוריתא וכו'

מסורת הש"ס

ג) [תוספ' דפרה פ"ג ה"ב, ת"כ ויקרא חובה פ"ג ה"ג, כ) [נכלום כה.וש"נ וע"ד נדרים כב.], ג) עי' לעיל כו. תו' ד"ה דילמא, ד) ירושל' יומא פ"ו ה"ו, ה) [לקמן קד:], ו) [מנחות מז:] מעילה יב, ז) בכורות ס., ח) שיך לעמ' הקודם, ט) [וע' הימבלעל כו. תו' ד"ה דילמא]

הגהות הב"ח

(א) גב' כו' מפני שהן כליל ואימא מתנה קמייתא: (ב) רש"י ד"ה דמי עולה וכו' דקאתי מכח כליל לאימורי מ"ה דקאתי מכח כליל לאימורי חטאת: (ג) ר"ה יש לי וכו' כל דהו הם פ"ד ותמ"ל מ"ה ישנן בצבור שלמים:

גליון הש"ס

גמ' מהא ליכא למשמע מינה. תמיה לי דילמא סייעם שיש ויכול להקדים לתו אכילה ואין הדיוקים פוגמים אחדדי לי"מ:

שינויי נוסחאות

א) דתיר רבי אומר ובר (נחמיה ש"ס. ויקרא כפרשה בהן מעשה רבי אומר מה ת"ל [illegible] בן לחטאת מה ת"ל אם ללמד כו' ש"מ, ר"ל לחטאת מה ת"ל לפי שנא' ועשה את האחד חטאת ואת האחר עולה יכול תהא חטאת קודמת לעולה לכל דברה ת"ל ופר כו' ומפלגת מתוך (ב"ר ע"ב) ב) שתהא (נחמיה ובש"מ: ד) הקרבות יש למתקן שמה: ה) [illegible] ת"ל ליל איברי עולה קודמין לאימורי חטאת מפני שהן כליל לאישים. ואימא מתנה קמייתא ובו' (נחמיה ש"מ: ו) לא ניקדמו אמר (נחמיה ש"מ: ז) כל"ל נוסף ותנא ספוקי מספקא ליה ושיירה: ח) בכתה"ר נוסף דם חטאת הוא דקדים לדם עולה דם אשם איתא אשם ובל שכן חטאת. משום דקא כעי מיתנא סיפא כו': ח) מאי לאו בדם לא באימורים (ב"ר ע"ב) ט) ניתן ולא קתני מפני שהיא ניתנת ש"מ (נחמיה ש"מ). ומ"ר דק"ס: י) נ"ל אסילו הכי רבבי דבוסחיו עדיף איבעיא וכו' (ב"ר ע"ב): יא) מקדש טעיתו לפניי כו' (ב"ר ע"ב): יב) זבח ריש בו קדשי קדשים דמו ואמורין (נחמיה ובש"מ): יג) לאו הא קמ"ל דאימורין כי דמו ובו' (נחמיה ובש"מ): יד) ל"ל נתן (נחמיה ש"מ): טו) דשם חטאת עולה הה"ה לג' כו' כל"ל (נחמיה ש"מ וב"ר): טז) דכתיב ביה בסף שקלים כל"ל (ש"מ): יח) אימורין לפני זריקה מיפסלו (נחמיה ש"מ): יח) אישתרי בשר באכילה (נחמיה ש"מ: יט) אותן (נחמיה ש"מ): כ) דפרש טעמא משום (ש"מ: כא) באימורי עולה לא מיבעיא ליה דהייני בעיא דלעיל דם חטאת ואיברי עולה דאשם מכפר ובו' כל"ל (נחמיה ובש"מ). יכולה הוסמכו מתחת טעמת הלוים, ומיהו דם אשם קודם הם הוספת נה"ל ולוקן לפי ני הכ"ל ונוכד אלא טעי לגיון הנכה זו):

שיטה מקובצת (המשך)

דמיון מהתנייה בתמצם. כן כ"ל הרמ"ל: **האל** ישיבי ראשת. תימה לתמרין כפ' המכלת (מנחות קו. ש.), אם מנשמחים יגלו לתחה הלחם פטיר, ולחמה ניתת כמר ומיהל ומטו לגלה. ר"ל המיהר ליגלה חון לחמה ראשונים: לחודיעך כחו דרש"ל לקבל: הרוים מתני לאמרים כאימורים לחודיעך כחו דר' יוחנן.

כמתוך (ב"ר ע"ב):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com